

ה מוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

דו"ח מסכם על ניהול קובץ בריאות בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009

וחישוב מפתח החלוקה ליום 1.4.2009

1. כללי

דו"ח מסכם זה יפורטו תהליכי העבודה והחישובים אשר בוצעו בקובץ הבריאות המרכזי, במשך החודשי דצמבר 2008 – פברואר 2009 לקראת חישוב מפתח החלוקה ליום 1.4.2009, שלפיו יחלק המוסד את כספי ביטוח בריאות ותשלומים אחרים בין קופות החולים השונות.

תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי שנכנס לתוקף ב-1 בנובמבר 2006 קובע כי המוסד לביטוח לאומי יחשב לכל קופת חולים את השיעור מהסכום לחלוקה אחת לחודש במקום אחת לשלושה חודשים כנהוג עד כה.

בחוק ביטוח בריאות ממלכתי ובתקנותיו קיימות הוראות והגדרות לקביעת חוג המבוטחים ודרכי רישומם. נזכיר את העיקריות שבהן:

- א. סעיף 4(א) לחוק הקובע חברות בקופה אחת בלבד.
- ב. סעיף 58 לחוק (בתוקף מ-1 במרס 2001) המגביל את זכאותו לשירותי בריאות של תושב ישראל ששהה בחוץ לארץ במשך שנתיים ויותר וכן של מי שחדל להיות תושב ישראל.
- ג. סעיף 68(ב) לחוק הקובע מניעת חברות כפולה.
- ד. תקנה 2(א) לתקנות רישום ונוהלי מעבר הכוללת הנחיות לרישום ילדים של הורים המבוטחים בקופות שונות.

יצוין כי עפ"י תיקון תקנות רישום בקופת חולים ונוהלי מעבר שנכנס לתוקפו ב-1 בינואר 1998, הרישום בקופת החולים מתבצע באמצעות סניפי רשות הדואר בלבד, במקום רישום בקופות החולים עצמן, שהיה נהוג עד אז.

כמו כן, תיקון סעיף 5 לחוק שנכנס לתוקף ב-1 בינואר 2005 קובע ארבעה מועדים אפשריים בכל שנה למעבר מקופת חולים אחת לאחרת (1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר), במקום 2 מועדים בשנה עד כה.

כידוע, עפ"י תקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות חולים) התשנ"ה-1995, אין לכלול בחישוב "שיעור החלוקה" את האוכלוסיות הבאות:

א. תושב ישראל הנמצא מחוץ לישראל תקופה העולה על שנתיים רצופות ובכל אחת משנים אלה לא היה בישראל למעלה מ-90 ימים.

ב. תושב ישראל שנמצא במעצר או במאסר למעלה מ-12 חודשים.

כמו כן, החישובים נעשו בהתאם למשקלות לפי גיל עפ"י התיקון לתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות החולים) (תיקון), התשס"ה-2005, שנכנס לתוקף ב-1 ביולי 2005.

להלן המשקלות לפי גיל:

<u>גיל</u>	<u>נקודות</u>
עד 1	1.55
עולה על 1 עד 5	0.96
עולה על 5 עד 15	0.47
עולה על 15 עד 25	0.40
עולה על 25 עד 35	0.57
עולה על 35 עד 45	0.68
עולה על 45 עד 55	1.07
עולה על 55 עד 65	1.69
עולה על 65 עד 75	2.86
עולה על 75 עד 85	3.56
עולה על 85	4.06

2. השינויים בקובץ בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009

א. קליטת הצהרות

החוק קובע כי מבוטח חדש שהצהרתו נתקבלה עד 15.2.2009 יירשם בקובץ מיידית, ואילו מעברים מקופה לקופה שהוגשו עד 28.02.09 ייכנסו לתוקף ב-1.4.2009.

הצהרות אלו נבדקו במחלקת הבקרה כדי לאמת את שלמות הפרטים בהצהרות, זיהוי התושב והפרטים האישיים מול מרשם התושבים ועוד.

להלן הנתונים על קליטת הצהרות בתקופה זו, וכן על מספר הנפשות הרשומות בהצהרות:

קליטת הצהרות מרשות הדואר, בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	
--------	------	--------	-------	---------	--

מספר הצהרות – לפי מצב הרשומות

סך הכול	21,120	6,750	2,830	6,130	5,410
תקינות	19,700	6,180	2,760	5,590	5,170
שגויות	1,220	500	60	450	210
לא מזהות	200	70	10	90	30

מספר מבוטחים לפי גיל – מהצהרות תקינות

סך הכול	28,215	8,747	4,825	6,419	8,224
עד 15	10,762	3,451	2,150	1,834	3,327
15-25	5,091	1,557	886	1,064	1,584
25-35	5,873	1,813	827	1,692	1,541
35-45	3,177	1,066	465	836	810
45-55	1,599	444	275	421	459
55-65	978	216	119	334	309
65-75	476	124	65	151	136
75+	259	76	38	87	58

מספר המבוטחים שבלוח אינו כולל בין היתר:

- כ-1,220 נפשות שהיו רשומות כבר באותה קופה והוגשה הצהרה נוספת;
- כ-50 נפשות השייכות כבר לקופה, אך התקבלה עבורן הצהרה נוספת הגוברת על הרישום שנעשה בעבר בצורה אוטומטית כגון ילדים בני 18;
- כ-780 נפשות שהגישו טופס ביטול בו הודיעו על רצונם להישאר בקופה הקודמת.

במניין ההצהרות כלולות גם הצהרות השייכות לסוגים המפורטים לעיל.

ג. מעבר מבוטחים מקופה לקופה

עפ"י תיקון סעיף 5 לחוק כאמור, המעברים שבוצעו מ-16.11.08 עד 15.2.09, נכנסו לתוקף 1.4.2009.

בהתחשב בתנועה הדו-סטריית של המעברים, הנתונים הם כדלקמן:

עזבו את הקופה				סך הכול	נוספו לקופה
מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית		
5,653	4,683	7,443	10,001	27,780	סך הכול
2,964	2,465	3,349	--	8,778	כללית
1,371	539	--	2,941	4,851	לאומית
1,318	--	1,562	3,141	6,021	מכבי
--	1,679	2,532	3,919	8,130	מאוחדת

כ-27,800 מבוטחים עברו לקופה אחרת ברבעון האחרון, לעומת כ-23,300 ברבעון הקודם.

כתוצאה ממעברים, קופת חולים כללית הפסידה כ-1,220 מבוטחים כאשר קופת חולים לאומית הפסידה כ-2,590 מבוטחים. לעומת זאת, קופת חולים מכבי גדלה בכ-1,340 מבוטחים וקופת חולים מאוחדת גדלה ב-2,470 חברים.

ג. עדכון מצבת הנפשות המבוטחות

בסיום קליטת ההצהרות נערכו הפעולות הבאות:

1. הפחתת מקרי פטירה על פי מידע ממרשם התושבים לפי הפרוט הבא:

פטירות בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009 לפי קופות

סך הכול	10,423
קופ"ח כללית	7,321
קופ"ח לאומית	827
קופ"ח מכבי	1,609
קופ"ח מאוחדת	666

2. הוספת ילדים על פי המידע על לידות חדשות מקובץ ילדים (ששויכו לקופה בה מבוטח מקבל קצבת הילדים), לפי הפירוט הבא :

לידות בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009 לפי קופות

סך הכול	39,461
קופ"ח כללית	19,698
קופ"ח לאומית	3,696
קופ"ח מכבי	9,370
קופ"ח מאוחדת	6,697

3. הפחתת אנשי צבא קבע, צבא סדיר ואסירים מעל לשנה, כדי למנוע הכללתם בחישובים.

ד. קליטת בעלי דרכונים

להלן מספר "הדרכוניסטים" הרשומים בקופות החולים בסוף פברואר 2009 :

דרכוניסטים לפי קבוצת גיל וקופה - 28.2.2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
17,237	1,845	1,040	3,102	23,224	סך הכול
734	45	114	579	1,472	עד 1
3,857	189	283	1,299	5,628	5-1
3,854	412	209	601	5,076	15-5
2,894	321	152	267	3,634	25-15
4,426	413	140	108	5,087	35-25
956	206	61	60	1,283	45-35
284	127	21	42	474	55-45
137	65	21	36	259	65-55
52	39	16	47	154	75-65
35	19	17	46	117	85-75
8	9	6	17	40	+ 85

הנתונים מצביעים על גידול של כ-410 דרכוניסטים שנרשמו בקופות החולים לעומת מספרם בסוף הרבעון הקודם. בנוסף לכך, כ-7,400 בעלי דרכונים קיבלו מספר מזהה אך טרם נרשמו בקופות החולים.

ה. מבוטחים השוהים בחו"ל

כזכור, התקנות מחייבות את המוסד שלא לכלול בנוסחת החישוב את אלה אשר שהו בחו"ל יותר משנתיים ובמשך תקופה זו לא היו בארץ במשך 90 יום בכל שנה. לשם כך נערכה הפגשה עם קובץ משטרת הגבולות ומקרים אלה סומנו בקובץ בסימן מיוחד שמשמעותו אי הכללה בחישוב הקפיטציה. ברור כי עובדה זו איננה שוללת את זכותם לקבל את מלוא השירותים הרפואיים בקופה בה הם מבוטחים.

134,573	מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ליום 1.1.2009
<u>7,921</u>	בתוספת: שוהים בחו"ל שנוספו ברבעון האחרון
142,494	
<u>8,213</u>	ובניכוי שוהים שחזרו ארצה בתקופה זו
134,281	יתרת השוהים בחו"ל שלא נכללו בחישוב ב-1.4.2009

הנתונים מצביעים על ירידה של כ-300 מבוטחים השוהים בחו"ל, בהשוואה לסוף הרבעון הקודם.

מספר השוהים בחו"ל אינו כולל 143 מבוטחים אשר היה רשום לגביהם יציאה לחו"ל מלפני שנתיים ויותר ולאחר מכן קיבלו אחת מארבעת גמלאות המוסד: הבטחת הכנסה, אבטלה, סיעוד ותגמולי מילואים.

להלן התפלגות המבוטחים שבוטל להם הסימון של שהות בחו"ל החל מ-1.4.2009:

מקבלי גמלאות שבוטלה

להם שהות בחו"ל

143	סך הכול
57	כללית
11	לאומית
55	מכבי
20	מאוחדת

להלן התפלגות השוהים בחו"ל לפי קבוצות גיל בכל קופה :

שוהים מעל שנתיים בחו"ל לפי קבוצת גיל וקופה ב-31.3.2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
0	0	0	0	0	עד 1
720	1,649	267	1,312	3,948	5-1
3,043	7,986	1,494	5,910	18,433	15-5
3,335	7,832	2,385	8,860	22,412	25-15
4,533	11,158	2,673	15,198	33,562	35-25
3,527	10,759	1,879	7,596	23,761	45-35
1,700	5,243	1,134	4,259	12,336	55-45
1,186	3,517	691	3,166	8,560	65-55
632	2,016	473	1,910	5,031	75-65
368	1,195	342	1,945	3,850	85-75
172	505	177	1,534	2,388	+ 85
19,216	51,860	11,515	51,690	134,281	סך הכול

כ-39% מהשוהים בחו"ל מבוטחים בקופ"ח מכבי, כ-38% בקופ"ח כללית, כ-14% בקופ"ח מאוחדת וכ-9% בקופ"ח לאומית.

להלן מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ביום 31.3.2009, לפי משך השהייה בחו"ל :

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	משך השהייה בחו"ל
7,876	19,857	4,220	20,406	52,359	3-2 שנים
2,890	7,931	1,632	7,613	20,066	4-3 שנים
2,548	7,451	1,566	6,915	18,480	5-4 שנים
4,460	13,095	3,035	11,508	32,098	10-5 שנים
1,442	3,526	1,062	5,248	11,278	מעל 10 שנים
19,216	51,860	11,515	51,690	134,281	סך הכול

השוהים בחו"ל בתקופה של עד 5 שנים מהווים כ-68% מסך השוהים בחו"ל שנתיים ומעלה.

ו. הגבלת זכאותם של תושבים ששהו בחו"ל – סעיף 58 לחוק

עפ"י תיקון סעיף 58 לחוק ביטוח בריאות, תושב ישראל השוהה בחו"ל לאחר ה-1 במרס 2001 במשך שנתיים רצופות או יותר שבהן לא שילם דמי ביטוח בריאות, לא יהיה זכאי לקבלת שירותי בריאות מקופות חולים בארץ, אלא לאחר "תקופת המתנה" של חודש כנגד כל "שנת היעדרות" (החל מ-1.11.2008).

כמו כן, מי שחדל להיות תושב ישראל וחזר להתגורר בארץ מה-1 במרס 2003 ואילך ויוכר כתושב על ידי המוסד לביטוח לאומי, לא יהיה זכאי לקבל שירותים רפואיים בארץ אלא לאחר "תקופת המתנה".

להלן התפלגות התושבים והלא-תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק ושנקבעה להם "תקופת היעדרות":

תושבים ולא תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק – 1.3.2009

לא תושבים	תושבים						סך הכול	גיל
	לא חבר	מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סה"כ תושבים		
355,831	16,436	4,487	10,192	2,954	12,263	46,332	402,163	סך הכול
11,054	3,632	1,338	2,849	1,046	3,278	12,143	23,197	24 -18
62,696	1,968	1,349	2,310	634	3,513	9,774	72,470	25-34
77,756	1,786	677	1,614	376	1,481	5,934	83,690	35-44
70,244	2,421	378	1,044	286	968	5,097	75,341	45-54
65,790	3,388	266	782	154	768	5,358	71,148	55-64
27,740	1,519	200	656	166	545	3,086	30,826	65-74
17,836	796	174	622	181	836	2,609	20,445	75-84
22,715	926	105	315	111	874	2,331	25,046	+85

מספר השוהים בחו"ל שנקבעה להם "תקופת היעדרות" גדל בכ-20,000 לעומת הרבעון הקודם.

יתר על כן כ-5,000 תושבים שחזרו להתגורר בארץ בשנה האחרונה, חייבים ב"תקופת המתנה" בתחילת מרץ 2009 כדלקמן:

<u>חודשי המתנה</u>	<u>סה"כ</u>	<u>כללית</u>	<u>לאומית</u>	<u>מכבי</u>	<u>מאוחדת</u>	<u>לא חבר</u>
סך הכול	4,996	1,874	338	1,062	603	1,119
עד 4 חודשים	1,370	685	89	254	183	159
5-6 חודשים	1,840	629	143	382	199	487
7-8 חודשים	675	284	51	156	90	94
10-12 חודשים	703	214	44	209	93	143
14-16 חודשים	408	62	11	61	38	236

מי שחייבים ב"תקופת המתנה" כאמור, יכולים לפדותה באמצעות "תשלום מיוחד" הקבוע בחוק (9,180 ₪ החל מינואר 2009), ויוכלו לקבל את השירותים הרפואיים מיום תום תקופת התשלום (בתנאי שהוכרו כתושבי ישראל).

בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009, כ-825 שוהים בחו"ל שילמו לראשונה את "התשלום המיוחד" כאמור.

כמו כן, כ-2,110 מבוטחים סיימו את "תקופת המתנה" במהלך הרבעון האחרון, וחזרו להיות זכאים לשירותי בריאות.

ז. קביעת תושבות והחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ושירותי בריאות

עפ"י סעיף 3א לחוק, מי שאינו רשום בקופת חולים ומבקש להירשם, יגיש למוסד בקשה לקבלת אישור כי הוא תושב. לאחר קביעת תושבותו, המוסד ירשום אותו (ואת ילדו הקטין) בקופת החולים שצוינה בבקשה לקביעת תושבות, ויודיע על כך לקופת החולים.

להלן התפלגות המבוטחים ששויכו לקופת החולים ע"י הביטוח הלאומי (באמצעות טופס בל/666) בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009:

סך הכול	3,088
קופ"ח כללית	1,196
קופ"ח לאומית	184
קופ"ח מכבי	1,170
קופ"ח מאוחדת	538

כמו כן, המבוטח זכאי להחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ובעד שירותי בריאות בתקופה שממועד תחילת תושבותו עד למועד שבו ניתנה הודעת המוסד.

להלן מספר החזרי תשלומים שבוצעו בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009 :

סך הכול	122
החזר תשלום בעד שירותי בריאות	83
החזר תשלום בעד ביטוח רפואי	39

ח. בני זוג המבוטחים בקופות שונות

במסגרת חישובי המפתח, נספרו גם בני זוג אשר רשומים בקופות השונות כאשר הילדים שויכו לקופה המבטחת את מקבל קצבת הילדים (ברוב המקרים זאת האם), אלא אם שני בני הזוג החליטו אחרת.

שני בני זוג המבוטחים בקופות שונות ליום 1.4.2009

מספר זוגות		סך הכל נפשות (1.4.2009)	צירופי קופות
1.1.2009	1.4.2009		
32,681	32,994	121,492	כללית + לאומית
73,831	74,861	263,148	כללית + מכבי
38,882	39,344	144,213	כללית + מאוחדת
12,712	12,820	47,100	מכבי + לאומית
8,431	8,574	33,337	לאומית + מאוחדת
18,465	18,661	67,851	מכבי + מאוחדת
185,002	187,254	677,141	סך הכול

בתוך הקובץ עצמו רשומים כ-1,569,009 זוגות נשואים ומכאן כי 11.9% מהם מבוטחים בקופות שונות, המצביע על המשך העלייה בממדי התופעה הזו.

ט. הצטרפות עולים חדשים לפי קופות

בחודשים דצמבר 2008 – פברואר 2009, הצטרפו לקופות החולים עולים חדשים לפי הפרוט הבא:

סך הכול	2,804
קופ"ח כללית	1,020
קופ"ח לאומית	116
קופ"ח מכבי	1,119
קופ"ח מאוחדת	549

מהנתונים בולט במיוחד משקלם של העולים החדשים שנרשמו ברבעון זה בקופת חולים מכבי (כ-40% מכלל העולים), הגבוה בהרבה מחלקה של הקופה בכלל המבוטחים (כ-24%).

3. פרטים על הקובץ לפי קבוצות גיל

אוכלוסיית הקובץ המעודכן משמשת בסיס לחישוב המפתח לחלוקת כספי ביטוח בריאות החל מ-1 באפריל 2009. לאחר השלמת תהליכי העדכון של הקובץ כפי שצוין לעיל, בדיקות מול מרשם התושבים ורישום עדכונים ממקורות שונים התקבלה ההתחלקות הבאה:

מאוחדת		מכבי		לאומית		כללית		סך הכול		קבוצות גיל
נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	
972,720	991,936	1,771,422	1,823,282	676,852	688,367	3,854,521	3,906,211	7,275,515	7,409,796	סך הכול
25,945	25,945	37,640	37,640	14,408	14,408	78,091	78,091	156,084	156,084	עד 1
103,186	103,906	150,342	151,991	56,291	56,558	291,595	292,907	601,414	605,362	5-1
213,702	216,745	342,991	350,977	139,559	141,053	643,548	649,458	1,339,800	1,358,233	15-5
140,561	143,896	213,536	221,368	108,254	110,639	565,426	574,286	1,027,777	1,050,189	25-15
146,961	151,494	251,581	262,739	92,384	95,057	589,709	604,907	1,080,635	1,114,197	35-25
127,428	130,955	286,038	296,797	81,951	83,830	400,023	407,619	895,440	919,201	45-35
91,678	93,378	202,330	207,573	74,614	75,748	406,146	410,405	774,768	787,104	55-45
69,582	70,768	156,740	160,257	54,786	55,477	388,242	391,408	669,350	677,910	65-55
32,193	32,825	78,080	80,096	29,703	30,176	243,625	245,535	383,601	388,632	75-65
16,197	16,565	39,933	41,128	18,766	19,108	181,722	183,667	256,618	260,468	85-75
5,287	5,459	12,211	12,716	6,136	6,313	66,394	67,928	90,028	92,416	+ 85

בלוח זה מוצגים הנתונים על כלל המבוטחים בקופות לצד הנתונים על האוכלוסייה הכלולה בחישוב השיעור לחלוקה. ההבדל בין 2 הסדרות הנו מספר המבוטחים השוהים בחו"ל יותר משנתיים.

אחוז השינוי במספר המבוטחים ב-31.3.2009 לעומת 30.11.2008

0.43	סך הכול
0.31	כללית
0.04	לאומית
0.53	מכבי
0.96	מאוחדת

ברבעון האחרון, האוכלוסייה המבוטחת בקופות החולים גדלה בכ-0.4%. שיעור הגידול איננו אחיד בין הקופות, שכן הקופות החולים מכבי ומאוחדת גדלו בשיעור גבוה יותר מזה של קופות החולים הכללית והלאומית.

4. חישוב מפתח החלוקה

כאמור, מפתח החלוקה מחושב על פי הנפשות משוקללות בגיל בכל קופה, לפי ההתפלגות הבאה:

סה"כ	7,421,342
כללית	4,241,723
לאומית	642,747
מכבי	1,683,328
מאוחדת	853,244

תוצאות החישוב באחוזים הן:

מ-1.4.2009	מ-1.3.2009 עד 31.3.2009	קופת חולים
100.000	100.000	סך הכול
57.156	57.192	קופ"ח כללית
8.661	8.683	קופ"ח לאומית
22.686	22.667	קופ"ח מכבי
11.497	11.458	קופ"ח מאוחדת

התוצאות מצביעות על ירידה בחלקן של קופות החולים הכללית ולאומית, וגידול מקביל במשקלן של יתר קופות החולים.

כספי ביטוח בריאות וסכומים נוספים המוגדרים בסעיף 13 לחוק ביטוח בריאות, יחולקו על פי מפתח חדש זה החל מ-1 באפריל 2009.